

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L2@regeringskansliet.se

Yttrande över SOU 2021:12 Andra chans för krisande företag - En ny lag om företagsrekonstruktion

---

Dnr Ju2021/01037

Inledning

Utifrån de aspekter som hovrätten har att beakta vill hovrätten framföra följande.

Hovrättens allmänna intryck är att betänkandet framstår som väl genomarbetat och att förslagen i huvudsak är välmotiverade. Ett genomförande av förslagen synes leda till att målet om en implementering av Rekonstruktions- och insolvensdirektivet i svensk rätt uppnås. Hovrätten ser särskilt positivt på förslagen om att införa ett nytt förfarande benämnt offentlig skulduppgörelse och att kraven på och tillsynen över rekonstruktörer stärks. De synpunkter som hovrätten vill framföra gäller i allt väsentligt frågorna om vilken roll som domstol ska ha i det praktiska förfarandet. Sammanfattningsvis anser hovrätten att det är angeläget att möjligheten att begränsa domstolarnas medverkan i förfarandet utreds ytterligare och att det bör övervägas om inte bara en tingsrätt (och en hovrätt) bör handlägga alla ärenden om företagsrekonstruktion och offentlig skulduppgörelse. Hovrätten utvecklar nu skälen för detta.

Möjligheten att begränsa domstolarnas medverkan bör utredas vidare

Antalet ärenden om företagsrekonstruktion ligger i dagsläget på ungefär 200 ärenden per år. Den nya lagen ställer högre krav på ”livskraft” samtidigt som ett förfarande om företagsrekonstruktion många gånger kan tänkas bli komplext och kostsamt. En rimlig utgångspunkt kan därför vara att antalet ärenden i framtiden i vart fall inte kommer att överstiga dagens nivå.

Av förslagen i betänkandet följer att domstolen förväntas spela en aktiv roll under hela förfarandet, inte minst eftersom den ska utöva en sorts tillsyn, inte bara i beslutsfattandet utan även i efterlevandet. Förslagen om domstolens roll under det pågående förfarandet går emot den allmänna utvecklingen om renodling av domstolens uppgifter där sådana av rättsvårdande karaktär och tillsyn har lämnats till administrativa myndigheter. I linje med detta finns det nu förslag om att vissa uppgifter i konkursförfarandet ska lyftas bort från tingsrätterna som första instans och att tingsrätterna inte längre ska ha något löpande ärende under förfarandet (se Departementspromemorian om förändringar av det nuvarande kon-

kursförfarandet, Ds 2019:31 och prop. 2020/21:148). Direktivet verkar också ge möjligheten att begränsa domstolarnas medverkan. Till detta kommer att det finns flera fördelar med att lägga så många frågor som möjligt hos en administrativ myndighet, inte minst eftersom en sådan myndighet på ett annat sätt än domstolarna kan specialisera verksamheten. Det kan också vara så att det då kan vara möjligt att ta ut avgifter för det omfattande arbete som en ansökan många gånger kommer att medföra för den myndighet som handlägger ärendet. Det framstår som tveksamt om den typen av arbete ska betalas av skattemedel.

Det är mot denna bakgrund som hovrätten vill framföra att det finns skäl att ytterligare utreda om det inte vore bättre att lägga så mycket av förfarandet som möjligt på en administrativ myndighet.

Ansökningar bör prövas vid en tingsrätt

Som har berörts tidigare kommer förfarandet enligt den nya företagsrekonstruktionslagen innebära flera inslag som är helt nya för de allmänna domstolarna. Det gäller inte minst tillämpningen av reglerna som styr under vilka förutsättningar en företagsrekonstruktionsplan ska kunna fastställas. Det gäller även att rätten ska pröva valet av parter och den gruppindelning som gjorts i planen. Om planen röstas igenom av parterna ska rätten ta ställning till om det finns skäl att fastställa planen, vilket bl.a. innefattar att ta ställning till om parter med tillräckligt enhetliga intressen har behandlats lika och, på begäran av part, om förslaget till plan klarar det s.k. testet om borgenärers bästa intresse. Om någon eller några röstningsgrupper har motsatt sig att planen fastställs kan frågan om gruppöverskridande ”cram-down” bli aktuell. Vid en sådan prövning ska domstolen bl.a. pröva om kravet på absolut prioritet är uppfyllt och säkerställa att planen klarar kravet på likabehandling. För att pröva om en rekonstruktionsplan klarar testet om borgenärers bästa eller kan fastställas genom en gruppöverskridande ”cram-down” kan det också bli nödvändigt att fastställa värdet på gäldenärens verksamhet.

I linje med det som sägs i betänkandet konstaterar hovrätten att en domare som prövar en ansökan om företagsrekonstruktion måste ha kompetens och detaljkunskap om hur man driver ett företag på bästa möjliga sätt och vilka åtgärder som behöver vidtas för att ett företag ska bli livskraftigt. För att man ska nå syftet med den nya lagen är det följaktligen nödvändigt att den domare som prövar ansökan har omfattande kunskaper inte bara i det mycket komplexa regelverket i den nya lagen utan även i företagsekonomi, redovisning och associationsrätt. När hänsyn tas också till att antalet ansökningar sannolikt kommer att vara begränsat är det tydligt att denna grad av specialisering hos domarna kan komma att bli mycket svår att upprätthålla även med den koncentration till vissa domstolar som föreslås i betänkandet. Om ärendena samlas vid en domstol skapas å andra sidan bättre förutsättningar för specialisering och minskad sårbarhet. Det kan tilläggas att det fysiska avståndet till domstolen i sådana här ärenden bör vara av underordnad betydelse i sammanhanget; det bör närmast undantagslöst vara möjligt med inställelse genom videokonferens.

Sammanfattningsvis: Handläggningen av ärenden enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion och offentlig skulduppgörelse kommer att ställa så höga krav på specialiserade kunskaper hos den domare som deltar vid prövningen att det bör övervägas om inte alla ärenden ska prövas vid en och samma tingsrätt (och hovrätt).

Detta yttrande har beslutats av hovrättspresidenten Charlotte Brokelind och hovrättsrådet Per Christensen efter föredragning av tf. hovrättsassessorn Johanna Stenkil.

Charlotte Brokelind

Johanna Stenkil

Kopia

Övriga hovrätter

Kammarrätterna

Tingsrätterna under Göta hovrätt

Justitiedepartementet, enheten DOM

Domstolsverket

Hovrättens intranät